

«Pedagojide İhtilâl»

Günışığında

Ahmet KABAKLI

İsmayil Hakkı Baltacıoğ-
lunu hangi okumuşumuz
tanımaz ki? Ya eğitime,

filozofya, dine dair bir eserini okumuş, ya bir piyesini görmüş (belki temsil etmiş) ya hut o çaylı konferanslarından birini dinlemişsinizdir. İlgilenenler için «Kur'an tercümesi» de yapmıştır. Bir çeyrek asır «Yeni Adam» dergisinin her dem taze görüşlerle «karınıştır. Öğretmen, müfettiş, «Darülfünun enini» (Üniversite rektörü) olarak binlerce öğrenci yetiştirmiş, milli eğitimin her kolunda çalışmıştır. Talihsiz nankör bir politikaya hayatı da vardır. Pedagoji ortamına her vakit, en cesur hamleler ile çıkmıştır.

Bugün de belki yetmişini aşkın bir «genç» olarak aramızdadır. Yeni kuşakları imrendiren bir dil ile ve cengâver atımlar içinde eserler yazmakta, konferanslar vermekte ve öğretmen adaylarına feyiz saçmaktadır. Baltacıoğlu canlı bir düşünce hamlesi, süreklî bir gayrettir.

Kendilerini ötedenberi yazılarından biliriz. Yüz yüze tanışmamız, yazık ki çok yenidir. Tanyına, cazip ve kibar kişiliğine, bir dellkanlı ruhundaki mutlu heyecanlarına kapılmamak elde gelmez.

Şimdi önüme yepyeni bir eser var. Luffedip göndermiş. Size tanıtmaya can atıyorum. Çocuk vellelerine, öğretmenlere, idarecilere, Eğitim ilgilerine sağlık veriyorum. «Pedagojide İhtilâl» kitabını okusunlar. İlk ve ortaokulun amacı, «sinav denilen belâ», hafızanın cilveleri, Türk olmanın mânası üstünde düşünsünler. Düşünmeden okuyoruz çocukları. Okullarımız baştan kara glidiyor. Bu yüzden okumuşlarımız arttığı halde bir arşın ilerleme olmuyor. Baltacıoğlu bize ışık tutuyor. Hem konuşur gibi, taze canlı misallerle dolu olan kitap bir sokakta okunuyor. Önsözde amacı anlatan şu satırlara bakın ne dolgun:

«Biz her türlü pedagoji anlıyoruz, o da okul sıralarında oturtan, kitap okutan, bilgil ezberleten imtihana, sınava hazırlayan, memurluğa imrendiren pedagoji! Benim aradığım ne Tanzimat pedagojisi, ne Meşrutiyet devrine yakışan, yaratıcı insanı, yaratıcı Türkü yetiştiren, yaratıcı pedagojidir.»

Baltacıoğlu yaratıcı pedagojiden şunu bekliyor:

«Kısacastı, toyların sosyal insan olarak yetişmelerini. Sosyal insan bir yandan millî kişiliği, bir yandan da medenî kişiliği olan insan demektir. Birinci kişiliği veren kültürdür, ikinci kişiliği veren de tekniktir.

Millî kişilik, millî gelenekleri taşıyan kişilik demektir. Yanlış anlaşılmasın, millî geleneklerin bilgisini değil kendisini taşıyan kişilik demek istiyorum. Bu gelenekler şunlardır: Din, Dil, Sanat...

Simdi soruyorum: Okul bu gelenekleri yasatmış mıdır, yoksa okutmuş mudur? Din eğitimi vermek isteyince bu dini yalnız inancını, törenleri ile değil, edebiyatı, mimarlığı, hattatlığı, menkıbeleri, ahlâkı ile yasatmış mıdır?

Okul dili yasatmış mıdır? Tiyatrosu, hitabeti, sohbetleri ile canlı olarak, aksiyon halinde yasatmış mıdır? Okul öğrenimi alan insan, Fidyasları, Michel Angel'arı okur, öğrenir. Ancak, bir Şinanın eserini tanır mı. Kasım'ı, Mehmet Ağa'yı bilir mi?...

Medeniyet dediğiniz teknik kurallarına gelince okul bunu da kazandırmıyor, yalnız okutuyor. Teknik dediğimiz şeyler, işle, yapıcılıkla, eylemle doğrudan doğruya ilgili olan bilgilerdir. Bunları okutarak, ezberleterek kazandırmak elde değildir. Bu bilgi ancak islemelerle, denemelerle elde edilir.»

«Eğitimin amacı, adam yetiştirmek olamayıp, belli bir toplumun belli adamını yetiştirmek olabilir. Millî kişiliği olan insan, Türk gibi yapan Türk gibi yaşayan insan-dır.»

«İlkokulun birinci görevi, önce bir Türk sonra yirminci yüzyıl Avrupalısı olarak yetiştirmek» ise, ikinci görevi: «Cocuğu içinde yaşayacağı topluluğun, köyün gerçek hayatına alıştırmak, çevreye uygun insanlar yetiştirmektir...»

Pedagojide İhtilâl, 10 İla. İ. H. Baltacıoğlu, Acıbadem Örenkbağı Duracı, Günel Sokak No: 5, Kadıköy...

Boğazlıçı Üniversitesi

Arşiv ve Dokümantasyon Merkezi

Kişisel Arşivlere İstanbul'da Bilim, Kültür ve Eğitim Tarihi

Ismayıl Hakkı Baltacıoğlu Koleksiyonu

BLTBIO0200501